

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 Vtrum mors, & alij defectus corporales sint homini aliquo modo
naturales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Secundo nota, quod non spectat ad auctoris doctrinam respondere rationibus impugnantibus peccatum esse privationem gratiae, aut boni naturae. hae enim conueniunt: sunt non essentialia.

catum. Est etiam quoddam bonum naturalis inclinationis, & hoc etiam habet suum modum, speciem, & ordinem: & hoc diminuitur per peccatum, ut dictum est, * sed non totaliter tollitur. Est etiam quoddam bonum virtutis & gratiae, quod etiam habet suum modum, speciem & ordinem: & hoc totaliter tollitur per peccatum mortale. Est etiam quoddam bonum, quod est ipse actus ordinatus, quod etiam habet suum modum, speciem, & ordinem, & huiusmodi est essentialiter ipsum peccatum. Et sic patet qualiter peccatum est privatio modi, & speciei, & ordinis, & priuat uel diminuit modum, speciem, & ordinem.

¶ Unde patet responsio ad duo prima. AD TERTIUM dicendum, quod modus, species & ordo se consequuntur, sicut ex dictis patet. * vn de simul priuantur & diminuuntur.

ARTICVLVS V.

Utrum mors, & alij corporales defectus, sint effectus peccati.

¶ Nat. 5. & 6. nihil morale occurrit scribendum. Notato tu hinc, quid est natura partialis & universalis: & quae sint conditiones materiae electae & comitantes, ut in multis clarum habes intellectum. Habes quoque hinc vi Philoophis de identibus hdem, & putantibus nos credere mortem non esse naturalem, satis facere possis: sicut & de vulneribus dictum est animae.

AD QUINTUM sic proceditur. AVT quod mors, & alij corporales defectus non sint effectus peccati. Si enim causa fuerit equalis, & effectus erit equalis: sed huiusmodi defectus non sunt aequales in omnibus, sed in quibusdam huiusmodi defectus magis abundat, cum tamen peccatum originale sit in omnibus aequale, sicut dictum est, * cuius uidentur huiusmodi defectus maxime esse effectus, ergo mors, & huiusmodi defectus non sunt effectus peccati.

¶ 2. Praet. Remota causa, remouetur effectus: sed remoto omni peccato per baptismum, uel poenitentiam, non remouentur huiusmodi defectus. ergo non sunt effectus peccati.

¶ 3. Praet. Peccatum actuale habet plus de ratione culpae, quam originale: sed peccatum actuale non transmutat naturam corporis ad aliquem defectum. ergo multo minus peccatum originale. non ergo mors & alij defectus corporales sunt effectus peccati. SED CONTRA est, quod Apostolus dicit Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.

RESPON. Dicendum, quod aliquid est causa alterius dupliciter, uno modo quidem per se: alio modo per accidens. Per se quidem est causa alterius, quod est uirtutem suae naturae, uel formae producit effectum: unde sequitur, quod effectus sit per se intentus a causa. unde cum mors, & huiusmodi defectus sint praeter intentionem peccantis, manifestum est, quod peccatum non est per se causa istorum defectuum. Per accidens autem aliquid est causa alterius si sit causa remouens prohibens, sicut dicitur in 8. Phys. * quod diuellens columnam, per accidens mouet lapidem columnae superpositum: & hoc modo peccatum primi parentis est causa mortis, & omnium huiusmodi defectuum in natura humana, in quantum per peccatum primi parentis sublata est originalis

A iustitia, per quam non solum inferiores animae uires continebantur sub ratione abique omni deordinatione, sed totum corpus continebatur sub anima absque omni defectu, ut in primo habitu est. * Et ideo subtracta hac originali iustitia per peccatum primi parentis, sicut vulnerata est humana natura quantum ad animam per deordinationem posteriorum, ut supra dictum est, * ita et est corruptibilis effecta per deordinationem ipsius corporis. Subtractio autem originalis iustitiae habet rationem poenae, sicut etiam subtractio gratiae: unde et mors, & omnes defectus corporales consequentes sunt quadam poenae originalis peccati. Et quamuis huiusmodi defectus non sint intenti a peccante, sunt tamen ordinati secundum iustitiam Dei punientis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod equalitas causa per se causat equalem effectum. Augmentata. n. uel diminuta causa per se, augetur uel diminuitur effectus: sed equalitas causa remouentis prohibens non ostendit equalitatem effectuum. Si quis enim equali impulsu diuellat duas columnas, non sequitur quod lapides superpositi aequaliter moueantur: sed ille uelocius mouebitur, qui grauior erit secundum proprietatem suae naturae, cui relinquatur remoto prohibente. Sic igitur remota originali iustitia, natura corporis humani relicta est sibi: & secundum hoc secundum diuersitatem naturalis complexionis quorundam corpora pluribus defectibus subiacent, quorundam uero paucioribus, quamuis existente originali peccato aequali.

AD SECUNDUM dicendum, quod culpa originalis & actualis remouetur ab eodem, a quo etiam remouentur & huiusmodi defectus, secundum illud Apostoli Rom. 8. uiuificabit mortalia corpora uestra per inhabitantem spiritum eius in uobis: sed utrumque sit secundum ordinem diuinae sapientiae congruo tempore. Oportet enim quod ad immortalitatem & impassibilitatem gloriae, quae in Christo inchoata est, & per Christum nobis acquisita, perueniamus conformati prius passionibus eius. unde oportet quod ad tempus, eius passibilitas in nostris corporibus remaneat ad impassibilitatem gloriae promerendam conformiter Christo.

AD TERTIUM dicendum, quod in peccato a actuali duo possumus considerare, scilicet ipsam substantiam actus, & rationem culpae. Ex parte quidem substantiae actus potest peccatum actuale aliquem defectum corporalem causare, sicut ex superfluo cibo aliqui infirmantur, & moriuntur: sed ex parte culpae priuat gratiam, quae datur homini ad redificandum animae actus, non autem ad cohibendum defectus corporales, sicut originalis iustitia cohibebat. & ideo peccatum actuale non causat huiusmodi defectus, sicut originale.

ARTICVLVS VI.

Utrum mors, & alij defectus sint naturales homini.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur quod mors, & huiusmodi defectus sint homini naturales. Corruptibile enim & incorruptibile differunt genere, ut dicitur in 10. Metaph. * sed homo est eiusdem generis cum alijs animalibus, quae sunt naturaliter corruptibilia. ergo homo est naturaliter corruptibilis.

¶ 2. Praet. Omne quod est compositum ex contrarijs, est naturaliter corruptibile, quasi habens in se causam corruptionis suae: sed corpus humanum est huiusmodi. ergo est naturaliter corruptibile.

Prima Secundae S. Tho. AA 2 ¶ Praet.

Pr. 997.

Ar. praec. q. 83. ar. 1.

D. 987.

2. di. 30. q. 1. ar. 1. cor. II. & ad 1. II. 3. dist. 6. q. 1. arti. 3. ad 3. & Mal. q. 1. ar. 5. & Ro. 5. Ier. 3. & Heb. 9. fin. Lib. 10. reg. 16. to. 5.

¶ 3 Præ. Calidum naturaliter consumit humidū: uita autem hominis conseruatur per calidum & humidum. cum igitur operationes uitæ expleantur p actū caloris naturalis, ut dicitur in 2. de Anima, * vñ q mors, & hmoi defectus sint homini naturales.

Tex. 5. 0. 3.

SED CONTRA. Quicquid est homini naturale, Deus in hoīe fecit: sed Deus mortem non fecit, ut dicitur Sap. 1. ergo mors non est homini naturalis.

¶ 4 Præ. Id quod est s̄m naturam, non potest dici pena, nec malum: quia unicuique rei est conueniens id quod est ei naturale: sed mors, & huiusmodi defectus sunt pœna peccati originalis, ut supra dictum est. * ergo nō sunt homini naturales.

Ar. præced.

¶ 5 Præ. Materia proportionatur formæ, & quælibet res suo fini: finis autem hominis est beatitudo perpetua, ut supra dictum. * Formam etiam humani corporis est anima rationalis, quæ est incorruptibilis, ut in 1. habitum est. ergo corpus humanum est naturaliter incorruptibile.

In proem. li. & q. ar. 5. p. p. q. 75. ar. vic. 6.

RESPON. Dicendum, qd de unaquaque re corruptibili dupliciter loqui possumus, uno modo s̄m naturam uniuersalem: alio modo s̄m naturam particularem. Natura quidem particularis est propria uirtus actiua & conseruatiua uniuscuiusque rei, & s̄m hanc omnis corruptio & defectus est contra naturam, ut dicitur in 2. de cœl. quia huiusmodi uirtus intendit esse, & conseruationem eius cuius est. Natura uero uniuersalis, est uirtus actiua in aliquo uniuersali principio naturæ, puta, in aliquo cœlestium corporum, uel alicuius superioris substantiæ, secundum quod etiam Deus à quibusdam dicitur natura naturans, quæ quidem uirtus intendit bonum & conseruationem uniuersis, ad quod exigunt alternatio generationis & corruptionis in reb. & secundum hoc corruptiones & defectus rerū sunt naturales, non quidem secundum inclinationem formæ, quæ est principium essendi & perfectionis, sed secundum inclinationem materiæ, quæ proportionaliter attribuitur tali formæ s̄c̄m distributionem uniuersalis agentis. Et quamuis oīs forma intendat perpetuum esse quantum potest: nulla tamen forma rei corruptibilis potest assequi perpetuitatem sui præter animam rationalem, eo q ipsa non est subiecta omnino materiæ corporali, sicut aliæ formæ: quinimmo habet propriam operationem immaterialem, ut in primo habitum est. * vñ ex parte suæ formæ naturalior est homini incorruptio, q̄ alijs reb. corruptibilibus. Sed quia & ipsa habet materiā ex cōtrarijs compositam, ex inclinatione materiæ sequitur corruptibilitas in toto: & s̄c̄m hoc homo est natura r̄ corruptibilis secundum naturā materiæ sibi relicta, sed non s̄c̄m naturam formæ.

q. 76. arti. 1. ad 4.

¶ Tres autem primæ rationes procedunt ex parte materiæ: aliæ uero tres ex parte formæ. vnde ad earū solutionem considerandū est, qd forma hoīs, quæ est anima rationalis, secundum suam incorruptibilitatem proportionata est suo fini, qui est beatitudo perpetua: sed corpus humanū, quod est incorruptibile, s̄c̄m suam naturam consideratum, quodammodo proportionatum est suæ formæ, & quodammodo non. Duplex enim cōditio potest attendi in aliqua materia. una s̄. quam agens eligit, alia quæ non est ab agente electa, sed est s̄c̄m cōditionem naturalem materiæ, sicut faber ad faciendū cultellum eligit materiā duram & ductilem, q̄ subtiliari possit, ut sit apta incisioni, & s̄c̄m hanc cōditionem ferrum est materia proportionata cultello: sed hoc qd ferrum sit frangibile, & rubiginem cōtrahens, consequitur ex naturali dispositione fer-

ri, nec hoc elegit artifex in ferro, sed magis repperit si posset. vnde hæc dispositio materiæ non est proportionata intentioni artificis, nec intentioni artis. Similiter corpus humanū est materia cōdita à natura quantum ad hoc, quod est temperata & plexionis, ut possit esse conuenientissimum corpori tactus, & aliarum uirtutum sensitiuarum motuarum, sed quod sit corruptibile, hoc est cōditio materiæ, nec est electum à natura: potius natura eligeret materiam incorruptibilem, si posset. Sed Deus, cui subiacet omnis natura, in institutione hominis suppleuit defectum naturæ, & dono iustitiæ originalis dedit corpori incorruptibilitatem quandam, ut in primo dictum est, & secundum hoc dicitur, quod Deus mortem non fecit, & quod mors est pœna peccati. ¶ Vnde patet responsio ad obiecta.

QVAESTIO LXXXVI.

De macula peccati, in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandū est de macula peccati. Et circa hoc queruntur duo.

¶ Primò, Vtrum macula animæ sit effectus peccati.

¶ Secundò, Vtrum remaneat in anima post actum peccati.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum peccatum causet aliquam maculam in anima.

IAD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod peccati nō causet aliquam maculam in anima. Natura enim superior non potest inquinari ex cōtactu naturæ inferioris. vnde radius solaris non inquinatur per tactū corporum foetidorum, ut Augustinus dicit in lib. * contra quinque hereses: sed anima humana est multo superioris naturæ, quam res cōmutabiles ad quas peccando conuertitur. ergo ex eis maculam nō contrahit peccando.

¶ 2 Præ. Peccatum est principaliter in uolūtate, ut supra dictū est, & uoluntas autem est in ratione, ut dicitur in 3. de Anima: * sed ratio siue intellectus non maculatur ex consideratione quarumcunque rerum, sed magis perficitur. ergo nec uoluntas ex peccato maculatur.

¶ 3 Præ. Si peccatum maculam causat, aut macula illa est aliquid positium, aut est priuatio pura. si sit aliquid positium, nō potest esse nisi dispositio uel habitus. nihil enim aliud uel ex actu causari: dispositio autē & habitus nō est. Cōtingit em̄ remota dispositio-

Super dicitur...

In articulo... quæst. octuagesima... m̄ lex dubitatur... currit ex Scoti... dist. quarta... nolente, qd... non sit priuatio... relatio rationis... ma obiecta... intellectui &... tati, vt ordinat... penam correpti... tem peccato. In... non sit priuatio... batur dupliciter... mō, quia p... cōditionis... per gratiā vel... tatem non... magis & minus... eula autem... caior post peccat... dicitur peccat... scipit magis &... nus. Est uero... magis peccat... ro, & scipit... quam prius. 25... Secundū, quia... la summi ody... summi inordinat... amor A, repugn... ergo macula... peccati expellere... per aliud: quod... falsum. Quod... tem macula... tio rationis, p... tur auhoritate... super illud P... ti quorum re... sunt iniquitates... vult quod pecc... ad penam impo... Tegi autem, ... penam non relin... re, seu nolle... Ex quo patet, q... hil aliud est... manere peccat... q̄ referunt, sicut... nari ad penā... diuina uoluntate... confirmatus, mag... ex eo, quia in... dentem princip... post nō remane...